

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б.Жильцов

20 13 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Патопсихологія

(шифр і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 6.010106 «Соціальна педагогіка»

(шифр і назва напрямку підготовки)

спеціалізація спеціальна психологія

(назва спеціалізації)

інститут, факультет, відділення Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2015 – 2016 навчальний рік

Робоча програма «Патопсихологія» для студентів спеціальності «Соціальна педагогіка».

Розробники: І.І. Савенкова, доктор психологічних наук, професор кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти

Протокол від “ 02 ” вересня 2015 року № 2

Завідувач кафедри спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти
_____ (О.В. Мартинчук)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора Інституту людини _____ Н. А. Клішевич

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

Структура програми навчальної дисципліни

I. Опис предмета навчальної дисципліни

II. Тематичний план навчальної дисципліни

III. Програма

Змістовий модуль I. Вступ до патопсихології

Змістовий модуль II. Основні симптоми та синдроми розладів психіки

IV. Плани практичних і семінарських занять

V. Завдання для самостійної роботи

VI. Навчально-методична карта дисципліни «Патопсихологія»

VIII. Система поточного та підсумкового контролю

IX. Методи навчання

X. Методичне забезпечення курсу

XI. Рекомендована література

Основна

Додаткова

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з курсу «Патопсихологія» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою спеціальної психології, корекційної та інклюзивної освіти Інституту людини на основі освітньо-професійної програми підготовки першого (бакалаврського) рівня відповідно до навчального плану напряму підготовки 6.010102 – Соціальна педагогіка.

Курс належить до основної частини циклу професійної та практичної підготовки фахівців за напрямом підготовки «Соціальна педагогіка» першого (бакалаврського) рівня підготовки.

Змістові модулі дисципліни забезпечують якісну підготовку першого (бакалаврського) рівня за рахунок узагальнення знань та вмінь, що були набуті здобувачами вищої освіти у змістових модулях інших психологічних дисциплін, в єдину професійну психологічну картину побудови світу.

Метою вивчення дисципліни «Патопсихологія» є підготовка здобувачів вищої освіти до практичної роботи з людьми, в якій має реалізуватися індивідуальний підхід, враховуватись внутрішня та зовнішня детермінація, а також мають співвідноситись природні та соціальні чинники поведінки людини.

Знання, уміння й навички, отримані при проходженні курсу, сприяють глибшому розумінню змісту й процедури психологічного дослідження, його предмета, об'єкта й інших базових складових.

Процес вивчення дисципліни спрямований на **формування** наступних **компетенцій**:

I. Загальних:

здатності шукати, обробляти та аналізувати інформацію з різних джерел:

– уміння в межах науково-дослідної роботи отримувати, аналізувати та поєднувати інформацію з різних наукових та навчально-методичних джерел у процесі виконання фахових теоретичних і практичних завдань, застосовувати у процесі професійної діяльності різні інформаційні ресурси, що дозволяють проектувати рішення актуальних проблем спеціальної педагогіки і психології;

здатності виявляти, формулювати і вирішувати проблеми:

– вміння визначати актуальні проблеми навчання, виховання і розвитку осіб з особливими освітніми потребами, проблеми наукових досліджень із спеціальної педагогіки та психології; здатність до самостійної організації, планування наукових досліджень та розв'язання поставлених проблем;

навичок міжособистісного спілкування:

- здатність до продуктивного використання комунікації як складової професійної діяльності;

здатності застосовувати знання в практичних ситуаціях:

- вміння адекватно застосовувати здобуті теоретико-концептуальні професійні знання у процесі практичної, викладацької та науково-дослідної роботи.

II. Фахових:

компетентності у сфері діагностико-аналітичної та консультативної діяльності:

- здатність ефективно використовувати методи спостереження, опису, ідентифікації, класифікації порушень психофізичного розвитку;
- здатність використовувати професійно-профільовані знання у визначенні етіології, симптоматики, патогенезу, психологічних механізмів порушень мовленнєвого розвитку;
- здатність до психолого-педагогічного вивчення осіб з порушеннями психофізичного розвитку з метою виявлення особливостей їхнього розвитку, здійснення комплексного супроводу; прогнозування їхніх потреб у корекційно-педагогічних, спеціальних психологічних, медичних та соціальних послугах;
- уміння консультувати осіб з порушеннями психофізичного розвитку, батьків (законних представників) дітей з психофізичними порушеннями з питань організації і реалізації індивідуальних освітніх і абілітаційних/реабілітаційних психолого-педагогічних програм, оптимізації соціально-середовищних умов життєдіяльності;

компетентності щодо діагностики, консультування та психологічного супроводу осіб з порушеннями психофізичного розвитку та їхніх родин:

- здатність до організації, планування наукових досліджень особливостей психофізичного розвитку дітей та підлітків;
- здатність до проведення практичної та науково-дослідної роботи щодо оцінки психосоматичного стану у дітей з порушеннями психофізичного розвитку.

Опанувавши курс, здобувач вищої освіти повинен:

Знати:

- методологічні принципи та основні напрями патопсихологічних досліджень;
- закономірності та механізми порушень психічних процесів;
- закономірності та перебіг розладів свідомості та самосвідомості.
- класифікацію методів психотерапевтичного впливу;

- покази та протипоказання для кожного з видів психотерапії;

Вміти:

- застосовувати отримані знання з патопсихології на практиці;
- підібрати адекватні експериментальні методики патопсихологічного дослідження
- сформулювати мету і задачі патопсихологічного дослідження;
- вивчити медичну документацію хворого;
- дослідити стан психічних функцій, процесів, станів пацієнта;
- виявити патопсихологічні реєстр-синдроми;
- провести аналіз отриманих результатів патопсихологічного дослідження;
- сформулювати висновки та скласти протокол досліджень.
- проводити поведінкові тренінги;
- правильно оцінювати проблематику клієнта
- визначати рекомендований в конкретному випадку метод терапії;
- застосовувати окремі психотерапевтичні вправи та методики.

Програма складається з 2 модулів (2 кредитів) – **72 години**: 16 годин лекційних, 12 годин семінарських, модульного контролю – 4 години, 40 годин самостійної роботи.

Вивчення здобувачами вищої освіти дисципліни завершується заліком.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

І. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування кредитів	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-професійний рівень	Характеристика навчальної дисципліни денна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS: <i>2 кредити</i>	Галузь знань: <i>0101 «Педагогічна освіта»</i>	Нормативна
		Рік підготовки: 4.
Змістові модулі: <i>2 модулі</i>	Напрямок підготовки: <i>6.010106 «Соціальна педагогіка»</i>	Семестр: 7
		Аудиторні заняття з них:
Загальний обсяг дисципліни (години): <i>72 годин</i>		лекції (теоретична підготовка): <i>16 год.</i>
		семінарські заняття: <i>12 год.</i>
Тижневих годин: аудиторних - <i>2 години</i>	Освітньо-професійний рівень: <i>перший (бакалаврський)</i>	
		Самостійна робота: 40 год.
самостійної роботи – <i>2 години</i>		Модульний контроль: <i>4 год.</i>
		Вид контролю: <u>залік</u>

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторні:	лекцій	семінарські і практичних	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Модульний контроль
Змістовий модуль І.									
1.	Предмет та завдання патопсихології	10	3	2	1			7	
2.	Методи патопсихології	10	4	2	2			6	
3.	Патологія сприйняття	7	3	2	1			4	
4.	Порушення пам'яті та уваги	9	4	2	2			5	
	Модульна контрольна робота	2							2
Разом		38	14	8	6			22	2
Змістовий модуль ІІ.									
5.	Розлади мислення та мовлення	17	8	4	4			9	
6.	Порушення розумової працездатності	15	6	4	2			9	
	Модульна контрольна робота	2							2
Разом		34	14	8	6			18	2
Разом за навчальним планом		72	28	16	12			40	4

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Лекція 1. Предмет та завдання патопсихології

Предмет патопсихології як галузі психологічної науки. Співвідношення патопсихології з суміжними дисциплінами: нейропсихологією, психіатрією, дефектологією. Наукові, практичні та методологічні передумови виділення патопсихології в самостійну галузь психологічного знання. Значення психології для теорії загальної та медичної психології. Невідповідність поняття "особистість" у психіатрії, психології, соціології та філософії. Завдання патопсихології.

Семінар 1. Предмет та завдання патопсихології.

Лекція 2. Методи патопсихології.

Принципи побудови патопсихологічного дослідження.

Методи вивчення медичної документації.

Методи клініко-психологічного дослідження (клінічне інтерв'ю, психологічна бесіда, збір психологічного анамнезу, аналіз біографії та інше) як перший етап експериментально-психологічного дослідження.

Особливості організації і проведення патопсихологічного експерименту - формування мети та задачі патопсихологічного дослідження.

Критерії та особливості підбору експериментальних методик, проведення патопсихологічного дослідження згідно поставленої мети (оцінка психічних функцій, процесів, станів, особливостей та ін.).

Тести, їх використання в патопсихологічному дослідженні.

Аналіз отриманих результатів (якісний та статистичний) і формування висновків.

Проблема співвідношення теорії та емпіричних даних у патопсихології.

Семінар 2. Методи патопсихології.

Лекція 3. Патологія сприйняття

Клінічна, психологічна феноменологія та психологічні механізми порушень сприйняття. Розлади сприйняття: ілюзії, галюцинації, психосенсорні розлади.

Роль перевантаження аналізаторів та недостатності інформації у виникненні порушень сприйняття.

Порушення особистісного компоненту сприйняття. Афективні, вербальні ілюзії, парейдолії.

Класифікація галюцинацій за органами відчуттів та ступенем складності; істинні та псевдогалюцинації.

Семінар 3. Патологія сприйняття

Лекція 4. Порушення пам'яті та уваги

Психологічні механізми порушення пам'яті.

Співвідношення порушень пам'яті та уваги.

Безпосередня та опосередкована пам'ять і порушення співвідношень при

різних хворобах.

Методи дослідження особистісного компоненту пам'яті.

Проблема забування намірів.

Методи дослідження та шляхи корекції динамічних розладів пам'яті.

Семінар 4. Порушення пам'яті та уваги

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Лекція 5-6. Розлади мислення та мовлення

Психологічні механізми та клінічна феноменологія розладів мислення.

Психологічні, у тому числі психоаналітичні, теорії розладів мислення.

Розлади мислення за темпом: прискорення, уповільнення, затримки, тугорухомість.

Розлади мислення за формою: надмірно обстійне, резонерство, розірваність, паралогічне, стереотипії, аутистичне, незв'язане, персеверації.

Розлади мислення за змістом: маячні ідеї, надцінні ідеї, нав'язливі ідеї.

Форми маячення - несистематизоване (параноїдне) та систематизоване (паранойяльне).

Синдроми маячення - параноїдний, парафренний, паранойяльний, синдром Котара.

Порушення процесів узагальнення та абстрагування. Порушення цілеспрямованості та динамічності мислення.

Порушення мотиваційного компоненту мислення.

Опанування навичками виявляти основні симптоми та синдроми розладів мислення за допомогою клініко-психопатологічного методу та із застосуванням патопсихологічного дослідження.

Етіопатогенез мовних розладів. Види афазій. Дефекти мовлення. Неологізми в мові, стереотипії. Порушення автоматизму.

Семінар 5. Розлади мислення та мовлення

Лекція 7-8. Порушення розумової працездатності

Вплив мотиваційної сфери на працездатність.

Вплив зниження працездатності на формування особистості.

Необхідність врахування змін розумової працездатності на результати патопсихологічних досліджень та корекційної роботи.

Дослідження при розумовій відсталості.

Семінар 6. Порушення розумової працездатності.

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ І ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1.

Тема. Предмет та завдання патопсихології (2 год.)

1. Предмет патопсихології.
2. Завдання патопсихології.
3. Співвідношення патопсихології з суміжними дисциплінами
4. Передумови виділення патопсихології в самостійну галузь психологічного знання.
5. Співвідношення понять “особистості” у психіатрії, психології, соціології та філософії.
6. Завдання патопсихології.

Семінар 2.

Тема. Методи патопсихології (2 год.)

1. Принципи побудови патопсихологічного дослідження.
2. Методи вивчення медичної документації. Збір психологічного анамнезу. Аналіз біографії
3. Клінічне інтерв'ю. Психологічна бесіда
4. Особливості організації і проведення патопсихологічного експерименту
5. Тести, їх використання в патопсихологічному дослідженні
6. Проблема співвідношення теорії та емпіричних даних у патопсихології.

Семінар 3.

Тема. Патологія сприйняття (2 год.)

1. Розлади сприйняття: ілюзії, галюцинації, психосенсорні розлади.
2. Порушення сприйняття як наслідок перевантаження аналізаторів та недостатності інформації.
3. Розлади особистісного компоненту сприйняття.
4. Класифікація галюцинацій.

Семінар 4.

Тема. Патологія сприйняття (2 год.)

1. Психологічні механізми розладів пам'яті та уваги.
2. Співвідношення порушень пам'яті та уваги.
3. Безпосередня та опосередкована пам'ять і порушення співвідношень при різних хворобах.
4. Методи дослідження особистісного компоненту пам'яті. Проблема забування намірів.
5. Методи дослідження динамічних розладів пам'яті.
6. Шляхи корекції динамічних розладів пам'яті.

Семінар 5.

Тема. Розлади мислення та мовлення (2 год.)

1. Психологічні, у тому числі психоаналітичні, теорії розладів мислення. Розлади мислення за темпом: прискорення, уповільнення, затримки, тугорухомість.
2. Розлади мислення за формою: надмірно обстійне, резонерство, розірваність, паралогічне, стереотипії, аутистичне, незв'язане, персеверації.
3. Розлади мислення за змістом: маячні ідеї, надцінні ідеї, нав'язливі ідеї. Форми маячення - несистематизоване (параноїдне) та систематизоване (паранойяльне). Синдроми маячення - параноїдний, парафренний, паранойяльний, синдром Котара.
4. Порушення процесів узагальнення та абстрагування. Порушення цілеспрямованості та динамічності мислення. Порушення мотиваційного компоненту мислення.
5. Опанування навичками виявляти основні симптоми та синдроми розладів сприймання і мислення за допомогою клініко-психопатологічного методу та із застосуванням патопсихологічного дослідження.
6. Причини виникнення мовних розладів.
7. Види афазій. Дефекти мовлення. Неологізми в мові, стереотипії. Порушення автоматизму.

Семінар 6.

Тема. Порушення розумової працездатності (2 год.)

1. Вплив мотиваційної сфери на працездатність.
2. Зниження працездатності як чинник впливу на формування особистості.
3. Важливість врахування змін розумової працездатності на результати патопсихологічних досліджень та корекційної роботи.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Зміст самостійної роботи студентів до кожної теми має таку структуру:

1. Опрацюйте першоджерела (конспект, тези, план).
2. Письмово дайте відповідь на питання до семінарського заняття
3. Письмово розкрийте зміст основних понять теми.
4. Переведіть основну інформацію теми у мову таблиць, схем, графіків (вибір за бажанням).

ЗАВДАННЯ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I.

Предмет та завдання патопсихології

Предмет патопсихології як галузі психологічної науки. Співвідношення патопсихології з суміжними дисциплінами: нейропсихологією, психіатрією, дефектологією. Наукові, практичні та методологічні передумови виділення патопсихології в самостійну галузь психологічного знання. Значення психології для теорії загальної та медичної психології. Невідповідність поняття "особистість" у психіатрії, психології, соціології та філософії. Завдання патопсихології.

Методи патопсихології.

Принципи побудови патопсихологічного дослідження.

Методи вивчення медичної документації.

Методи клініко-психологічного дослідження (клінічне інтерв'ю, психологічна бесіда, збір психологічного анамнезу, аналіз біографії та інше) як перший етап експериментально-психологічного дослідження.

Особливості організації і проведення патопсихологічного експерименту - формування мети та задачі патопсихологічного дослідження.

Критерії та особливості підбору експериментальних методик, проведення патопсихологічного дослідження згідно поставленої мети (оцінка психічних функцій, процесів, станів, особливостей та ін.).

Тести, їх використання в патопсихологічному дослідженні.

Аналіз отриманих результатів (якісний та статистичний) і формування висновків.

Проблема співвідношення теорії та емпіричних даних у патопсихології.

Патологія сприйняття

Клінічна, психологічна феноменологія та психологічні механізми порушень сприйняття. Розлади сприйняття: ілюзії, галюцинації, психосенсорні розлади.

Роль перевантаження аналізаторів та недостатності інформації у виникненні порушень сприйняття.

Порушення особистісного компоненту сприйняття. Афективні, вербальні ілюзії, парейдолії.

Класифікація галюцинацій за органами відчуттів та ступенем складності; істинні та псевдогалюцинації.

Порушення пам'яті та уваги

Психологічні механізми порушення пам'яті.

Співвідношення порушень пам'яті та уваги.

Безпосередня та опосередкована пам'ять і порушення співвідношень при

різних хворобах.

Методи дослідження особистісного компоненту пам'яті.

Проблема забування намірів.

Методи дослідження та шляхи корекції динамічних розладів пам'яті.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II.

Психологічні механізми та клінічна феноменологія розладів мислення.

Психологічні, у тому числі психоаналітичні, теорії розладів мислення.

Розлади мислення за темпом: прискорення, уповільнення, затримки, тугорухомість.

Розлади мислення за формою: надмірно обстійне, резонерство, розірваність, паралогічне, стереотипії, аутистичне, незв'язане, персеверації.

Розлади мислення за змістом: маячні ідеї, надцінні ідеї, нав'язливі ідеї.

Форми маячення - несистематизоване (параноїдне) та систематизоване (паранойяльне).

Синдроми маячення - параноїдний, парафренний, паранойяльний, синдром Котара.

Порушення процесів узагальнення та абстрагування. Порушення цілеспрямованості та динамічності мислення.

Порушення мотиваційного компоненту мислення.

Опанування навичками виявляти основні симптоми та синдроми розладів мислення за допомогою клініко-психопатологічного методу та із застосуванням патопсихологічного дослідження.

Етіопатогенез мовних розладів. Види афазій. Дефекти мовлення. Неологізми в мові, стереотипії. Порушення автоматизму.

Тема 6. Порушення розумової працездатності

Вплив мотиваційної сфери на працездатність.

Вплив зниження працездатності на формування особистості.

Необхідність врахування змін розумової працездатності на результати патопсихологічних досліджень та корекційної роботи.

Дослідження при розумовій відсталості.

Навчально-методична карта дисципліни «Патопсихологія»

Разом: 72 год.: з них лекції 16 год., семінарські 12 год., поточний модульний контроль – 4 год., самостійна робота - 40 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II	
Кількість балів за модуль	93 балів				61 балів	
Тема лекції	1	2	3	4	5-6	7-8
Бал за відвідування	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал	1 бал
Семінарські, практичні і лабораторні заняття (10 + 1 бал за відвідування)	Предмет та завдання патопсихології (11 балів)	Методи патопсихології (11 балів)	Патологія сприйняття (11 балів)	Патологія сприйняття (11 балів)	Розлади мислення та мовлення (11 балів)	Порушення розумової працездатності (11 балів)
Самостійна робота	20 балів				16 балів	
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота (25 балів)				Модульна контрольна робота (25 балів)	
Коефіцієнт – 1,54. Загальна кількість балів – 154:100=1,54.						
Підсумковий контроль - залік						

ВІІ. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення здобувачів першого (бакалаврського) рівня з курсу «Психосоматика» оцінюються за кредитно-трансферною системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю за кредитно-трансферною (ECTS) шкалою подано у табл. 7.1., табл. 7.2.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та підсумкового контролю з дисципліни „Патопсихологія”

№	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Відвідування лекцій (1 бал)	8
2	Відвідування практичних занять (1 бал)	6
3	Робота на семінарському заняття (10 балів)	60
4	Виконання модульної роботи (25 балів)	50
5	Виконання самостійної роботи	30
	Підсумковий рейтинговий бал	154

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

➤ **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, доповіді, презентація завдань для практичних занять, участь в інтерактивних обговореннях.

➤ **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; карти знань, картки для самостійної роботи, конспекти занять.

➤ **Комп'ютерного контролю:** презентації доповідей та творчих проектів.

➤ **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Вимоги та критерії оцінювання знань і умінь студентів з курсу «Патопсихологія»

- Навчальні досягнення студентів із дисципліни «Патопсихологія» оцінюються за Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою (ЄКТС), в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.
- Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю у кредитно-трансферній (ECTS) шкалі подано у наступній таблиці.

Порядок переведення результатів, отриманих за 100-бальною шкалою оцінювання, в шкалу за системою ЄКТС

Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Оцінка за шкалою університету
A	ВІДМІННО – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	90-100
B	ДУЖЕ ДОБРЕ – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих грубих помилок	82-89
C	ДОБРЕ – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	75-81
D	ЗАДОВІЛЬНО -посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	69-74
E	ДОСТАТНЬО - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	60-68
FX	НЕЗАДОВІЛЬНО з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	35-59
F	НЕЗАДОВІЛЬНО з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань(умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	1-34

IX. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності.

1) За джерелом інформації:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація), семінари, пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проектів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

1) Методи стимулювання інтересу до навчання: навчальні дискусії; інтерактивні методи навчання, створення ситуацій пізнавальної новизни та зацікавленості.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ опорні конспекти лекцій;
- ✓ презентації лекцій;
- ✓ підручники та навчальні посібники;
- ✓ навчально-методичні посібники;
- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- ✓ засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ІТЕРАТУРИ

Основна:

1. Абрамова Г.С., Юдчиц Ю.А. Психология в медицине. – М.: «Кафедра-М», 2013.
2. Березин Ф.Б., Мирошников М.П., Рожанец Р.В. Методика многостороннего исследования личности. – М., 2014. – 186 с.
3. Блейхер В.М. Клиника приобретенного слабоумия. – К.: Здоров'я, 2010. – 230 с.
4. Блейхер В.М. Клиническая психопатология. – Ташкент, 2013. – 323 с.
5. Блейхер В.М. Расстройства мышления. К.: Здоров'я, 2013. – 260 с.
6. Блейхер В.М., Крук И.В. Патопсихологическая диагностика. – К., 2006. – 280 с.
7. Блейхер В.М., Крук И.В., Боков С.Н. Практическая психопатология. – Ростов-на-Дону. – 1996, 448 с.
8. Братусь Б. С. Аномалии личности. — М.: Мысль, 2008.
9. Бурлачук Л.Ф. Исследование личности в клинической психологии. – К.: Вища шк., 1979.

Додаткова:

10. Анастаси А. Психологическое тестирование. — М., 1988.
11. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. – Санкт-Петербург, Питер: 2000. – 518 с.
12. Личко А.Е. Личностный опросник Бехтеревского института (ЛОБИ) /Методы психологической диагностики и коррекции в клинике. – Л.: Медицина, 1983. – С. 102-115.
13. Методы психологической диагностики. – М.: РАН, Институт психологии, 1994.
14. Практикум по психодиагностике. Дифференциальная психометрика / Под ред. В.В.Столина, А.Г. Шмелева. – М.: Изд-во Моск. ун-та, 2013. – 151 с.